

## **PLA AUTONÒMIC**

Reactivació i transformació econòmica i social de les Illes Balears



GOVERN  
ILLES  
BALEARS

### introducció

- Context general d'una pandèmia global / 3
- La gestió urgent d'una crisi sobrevinguda / 3
- La redefinició d'un futur nou per construir / 7

### deu eixos de futur

- **Eix 1.** Millora del turisme i estratègia d'activació / 10
- **Eix 2.** Economia circular i nou model de consum lligat a la proximitat / 12
- **Eix 3.** Economia del coneixement i la innovació i impuls de nous sectors / 14
- **Eix 4.** Modernització de la Indústria tradicional i recuperació del teixit industrial / 16
- **Eix 5.** Impuls de la Transició Energètica, l'Economia verda i l'Economia Blava / 17
- **Eix 6.** Agenda Urbana i foment de l'habitatge / 19
- **Eix 7.** Economia social, sanitària, educativa i repte demogràfic / 21
- **Eix 8.** Foment de les indústries culturals i creatives / 24
- **Eix 9.** Ocupació de qualitat, formació i desenvolupament empresarial / 26
- **Eix Transversal.** Modernització de les institucions i millora de la seva governança / 28

### conclusions

- Un acord sòlid de futur / 31

# introducció

## Context regional d'una pandèmia global

El món afronta la que probablement és la pitjor crisi de la nostra generació, amb una gènesi sanitària però amb efectes prou evidents a cada un dels àmbits de la nostra vida: social, econòmic, ambiental, laboral i, fins i tot, en l'esfera del nostre oci i els nostres afectes.

La malaltia coneguda com COVID-19, provocada pel nou coronavirus SARS-CoV-2, ha provocat una pandèmia global. El continent europeu, amb fronteres tancades i milions de ciutadans confinats, s'ha convertit amb un dels principals focus d'un brot que va començar a circular per la província xinesa de Wuhan el propassat mes de desembre.

El virus, que es transmet amb bastanta facilitat, es propaga principalment de persona a persona per via respiratòria a través de petites gotes que una persona malalta expulsa quan tos o esternuda, o bé a través d'objectes que estiguin contaminats. En aquest context d'expansió de la malaltia, hem viscut les primeres fases de la pandèmia absolutament condicionats a un escenari que feia molt de temps que no recordàvem al nostre territori. Un escenari on, alguns dels nostres drets més preuats, com ara la llibertat de moviment, s'han vist greument afectats per un enemic tan invisible com implacable.

Podem afirmar, sense risc a equivocar-nos, que la crisi de la COVID-19 ha deixat clar que la Sanitat, incloent la higiene pública i la salut preventiva, ha de ser un pilar de l'Estat del Benestar arreu del món. La inversió en personal sanitari, en material, en hospitals i centres de salut, en formació per a professionals i per a la ciutadania i en investigació ha de ser inqüestionable. I en aquest cas hi juga un paper fonamental una plantilla excepcional de sanitaris i sanitàries que, un cop més, han resultat clau per al manteniment del nostre benestar.

No obstant això, a banda de gestionar la crisi sanitària, els Govern i totes les Administracions de l'Estat i de les diferents Comunitats Autònomes han hagut i han d'assegurar que els seus membres puguin accedir als bens fonamentals de la manera més àmplia i segura possible, entre els quals hi ha l'educació, la salut i l'accés a mesures de protecció social i laboral.

Per tant, davant aquesta nova realitat, el repte és doble: d'una banda, és adient que es necessari fer front a l'emergència sanitària i definir mesures a curt termini, per acarar els efectes immediats, colpidors i agressius que ens ha deixat la pandèmia; d'altra banda, cal incidir en mesures a mitjà i llarg termini, amb l'objectiu de fer una societat més sostenible, justa i resilient.

## La gestió urgent d'una crisi sobrevinguda

En les primeres fases de la crisi, les institucions s'han orientat a gestionar l'emergència: atendre els contagis, crear una xarxa de protecció per les famílies que han experimentat una caiguda dràstica dels seus ingressos veient greument malmès el seu benestar, idear sistemes per actuar eficientment i urgent, i desplegar un conjunt de mesures encaminades a assegurar la contenció de la pandèmia.

La cooperació dels agents econòmics i socials amb les institucions de la Comunitat i el diàleg entre els partits polítics, són clau per poder donar una resposta ràpida i eficaç, han estat acció prioritària pel Govern. Això s'ha fet palès amb treballadors i empresaris dialogant amb les institucions per tal de minimitzar els efectes de la crisi, amb la constitució d'una mesa en la que s'han tractat aspectes laborals com ara la tramitació de milers d'ERTOS o amb l'acord per la posada en marxa de línies de finançament per a la liquiditat de microempreses i autònoms, que són als que més ha colpejat la pandèmia. També s'ha posat de manifest amb la creació de la Comissió per la Lluita Contra l'Expansió de la COVID- 19 formada pel Govern i per dels partits amb representació parlamentària.

Malgrat l'esforç realitzat pel Govern, que es recull de forma succinta en el Quadre de les principals mesures empreses pel Govern amb connivència amb tots els actors econòmics i socials de les Illes, la magnitud de l'impacte obliga a reactivar l'activitat i redefinir el futur, tant immediat com a curt i mitjà termini. Un futur que, donant solució a les necessitats immediates i urgents de la societat actual, no malmeti ni hipotequi el de les futures generacions.

## Quadre de les principals mesures empreses pel Govern de les Illes Balears per sectors arran de l'inici de la crisi generada pel Covid-19

### Afers Socials

DEPENDÈNCIA: S'han sumat 3000 nous terminals de teleassistència, passat d'ajudar diàriament a 7.500 usuaris dependents a 10.500 i habilitat un equip de 90 persones des de l'Estat d'alarma per identificar situacions de risc.

RENDA SOCIAL: s'ha ampliat per garantir ingressos a 2.000 persones més i arribar a gairebé 15.000 ciutadans.

REPARTIMENT D'ALIMENTS: s'ha posat a disposició del Tercer Sector un grup de professionals públics perquè els ajudin en les tasques de repartiment d'aliments que setmanalment reben 500 famílies.

DISCAPACITAT: s'han renovat d'ofici totes les valoracions de discapacitat revisables per un any.

RENDA MÍNIMA D'INSERCIÓ: s'ha ampliat l'abast de la renda mínima d'inserció per arribar a més gent i que sigui aplicable a les persones en situació de vulnerabilitat econòmica

AGILITZACIÓ DE PRESTACIONS SOCIALS: s'han simplificat els tràmits per accedir a prestacions socials.

TERCER SECTOR: s'ha garantit que els concerts socials que el Govern té suscrits amb entitats del Tercer Sector es continuïn abonant en situacions excepcionals i les puguin produir en el futur.

SERVEIS INSULARS I MUNICIPALS: s'ha transferit un milió d'euros a Ajuntaments i Consells insulars respectivament, per reforçar els serveis socials dirigits a les persones grans i col·lectius més vulnerables

### Violències masclistes

SERVEI PER XARXES SOCIALS: s'ha posat en marxa a l'IB Dona un servei 24h via *Whatsapp* per les víctimes de violències mascliste, atenció a menors i d'atenció psicològica.

CAMPANYA INFORMATIVA: s'ha posat en marxa una campanya amb supermercats, farmàcies i administradors de finques per informar dels serveis per a víctimes de violències masclistes.

### Cultura

AJUTS AL SECTOR: s'han publicat cinc línies d'ajuts per als àmbits d'arts visuals, arts escèniques, música, literatura, i audiovisual, a través de l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB) i l'Institut d'Indústries Culturals (ICIB). Per altra banda, s'ha facilitat l'accés a línies d'ajut a la liquiditat i a la inversió.

## Economia i Ocupació

TREBALLADORS I ERTOS: s'han assolit acords de no acomiadament i d'ERTOS amb agents econòmics i socials per mantenir llocs de feina i no tancar les empreses amb un impacte de 1.200 milions d'euros. Així mateix, s'ha reforçat la Direcció general de Treball per a la tramitació dels ERTOS.

TREBALLADORS I ATUR: s'han assolit acords per a garantir l'atur malgrat no s'arribés a la cotització mínima, i que aquest no es consumeixi. Alhora, s'ha garantit l'atur a 44.000 fixos discontinus que no havien començat la temporada. Així mateix, SOIB i SEPE han renovat totes les demandes d'ocupació.

ADMINISTRACIÓ EXEMPLAR: s'han mantingut els concerts socials i educatius malgrat la suspensió de determinats contractes de l'Administració, tot garantint llocs de feina i contractes a més de 4.100 treballadors i protegint més de 750 empreses contractistes de la CAIB.

BAIXA TEMPORAL: s'han assimilat a la incapacitat laboral per accident de treball els treballadors de baixa laboral infectats o en quarantena preventiva per Covid-19, amb accés al 75% de la base reguladora.

DIGITALITZACIÓ D'EMPRESES: s'ha posat en marxa un nou pla d'empresa en línia que facilita l'estudi de la viabilitat dels negocis que es volen iniciar, tot permetent digitalitzar el procés d'elaboració del pla d'empresa i facilitar l'emprenedoria. Per altra banda, també s'ha posat en marxa un web per aglutinar totes les empreses de les Illes Balears que puguin oferir capacitat i maquinària per poder fer front a les necessitats provocades per l'emergència sanitària.

AUTÒNOMS: s'ha aprovat una prestació extraordinària equivalent al 70% de la base reguladora als autònoms obligats a tancar per la declaració de l'Estat d'alarma o amb una caiguda d'ingressos del 75%, així com la possibilitat de presentar de presentar un ERTI pels seus treballadors.

LIQUIDITAT ISBA: s'ha desplegat una nova línia de crèdit de 100 milions d'euros a interès 0% per empreses afectades pel Covid-19,, que ara s'incrementarà fins assolir els 200 milions d'euros.

LLOGUER D'INSTAL·LACIONS DEL GOIB: s'ha aprovat un acord perquè 82 empreses instal·lades al Parc BIT no paguin l'arrendament mentre duri l'estat d'alarma, així com per les empreses arrendatàries i concessionàries dels béns de titularitat de SFM perquè no hagin d'atendre el pagament dels seus cànons.

SUBSIDI DE TREBALLADORS DE LA LLAR I TEMPORALS: s'ha aprovat una prestació d'un 70% de la base de cotització per als treballadors de la llar i una ajuda de 440 euros (80% l'iprem) per als treballadors temporals, encara que no tinguin la cotització mínima.

IMPOSTS AUTONÒMICS: s'ha ajornat el pagament dels interessos moratoris corresponents als tres primers mesos dels ajornaments o fraccionaments de deutes tributaris dels impostos sobre successions i donacions, així com transmissions patrimonials i actes jurídics documentats. Per altra banda, s'ha ampliat en un mes adicional, el termini per presentar les declaracions de les liquidacions d'imposts de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, així com de les autoliquidacions de l'impost sobre successions i donacions. Alhora, s'ha establert una exempció de totes les taxes portuàries per les embarcacions de passatgers i transport rodat que gestiona Ports IB.

## Agricultura i pesca

PLA DE XOC: s'ha presentat un pla de xoc per al sector agrari, ramader, pesquer i agroalimentari per fer front a la situació amb mesures per un valor de 2,1 milions d'euros.

PRÉSTECES: s'ha articulat un Fons específic per al sector agrari i pesquer, dotat amb 400.00 euros d'agricultura que s'habilita dins la línia general de suport al circulat de la Conselleria d'Hisenda i Relacions Exteriors.

AJUDA SOCIAL: s'han desenvolupat accions per adquirir l'excedent de productes del sector primari de les Illes Balears per tal de distribuir-lo amb fins socials.

## Educació

EDUCACIÓ A DISTÀNCIA: s'ha instaurat el treball virtual a l'educació, amb un 95% dels IES i CIPF treballant amb aula virtual i un 90% del CEIP a través del web o blog de l'aula.

DISPOSITIUS DIGITALS: s'han comprat 3.000 Chromebooks per distribuir als alumnes per tal de continuar el curs escolar.

TARGETES MENJADOR: s'han repartit targetes prepagament a 6.152 alumnes beneficiaris dels ajuts de menjador.

ESCOLETES 0-3 ANYS: s'han incrementat els ajuts a les escoles per facilitar el seu sosteniment durant l'estat d'alarma, ampliant-se per a xarxa d'escoles públiques fins a 6.000 euros/unitat i fins a 3.000 euros/unitat per a xarxa complementària

## Habitatge

LLOGATERS DE L'IBAVI AFECTATS: s'ha exemptat el pagament de dos o tres mesos de lloguer a l'IBAVI als treballadors afectats per ERTOS (també fixos discontinus) o els autònoms que hagin cessat o reduït un 40% la seva activitat, tot beneficiant a 900 persones.

AJUTS AL LLOGUER: s'han mobilitzat de forma immediata 9 milions d'euros en ajuts perquè 5.800 famílies facin front al seu lloguer ordinari, a més de la convocatòria d'ajuts del 2020 de 9 milions d'Euros.

MORATÒRIA D'HIPOTÈQUES: s'ha aprovat una moratòria de fins tres mesos en el cas de pagament de les hipotèques, beneficiant també als locals comercials o oficines d'autònoms que hagin vist reduïda la seva activitat un 40%

## **La redefinició d'un futur nou per construir**

Malgrat que els canvis de paradigma sempre són llargs i complexos, fruit de processos extensos i dinàmics d'entesa i treball conjunt entre tots els actors d'una societat, la realitat és que la nostra Comunitat Autònoma havia iniciat una transició cap a un model més sostenible amb un ampli consens polític, econòmic i social.

Fa uns mesos, havia reblat aquesta intenció amb l'articulació de l'Agenda Balear 2030 per avançar vers unes illes sostenibles des del punt de vista social, econòmic i ambiental. Incidint en les polítiques i les accions que condueixen a un canvi de model, havia articulat un full de ruta per dibuixar les illes sostenibles que tots volem llegar a les properes generacions.

Ara, la nova situació generada per l'expansió de la Covid-19, lluny d'allunyar-nos del reforç i la diversificació de model, ens reafirma en la necessitat d'accelerar-lo. Sense perdre la perspectiva de la necessitat de respondre a una nova situació d'urgència, el nou marc socioeconòmic que ens cal dissenyar ha de construir-se sobre el principi rector d'una societat sostenible a llarg termini.

Per poder acarar aquest futur sostenible, és fa més necessari que mai que els actors econòmics, socials i polítics de les nostres illes siguin capaços de compassar els seus passos i avançar amb la construcció d'un Pla de reactivació únic, coherent i compartit, en gran consens, per tots. Així doncs, serà necessari bastir tres grans pactes que desemboquin en un horitzó compartit entorn a uns eixos de futur: un **pacte institucional**, bastit amb els Consells insulars i els Ajuntaments, que faci aflorar de manera mancomunada, totes les accions de reactivació econòmica i social en l'àmbit de les seves competències; un **pacte polític**, bastit entorn a totes les forces polítiques, que construeixi grans consensos per articular els plans, estratègies i pactes concisos per a la reactivació econòmica i social de les Illes Balears; i un **pacte social**, bastit entorn als principals agents econòmics i socials de cada sector, que treballi en els diferents eixos de reactivació econòmica i social definits per sectors estratègics per tal d'enriquir, pactar i consensuar els plans, estratègies i els grans acords que basteixen els eixos.

Evidentment, això implica que el Govern de les Illes Balears, els Consells Insulars i els Ajuntaments han de dissenyar polítiques per les diferents fases que la pandèmia ens anirà dibuixant en els propers mesos. Mesures que, a banda de suposar un increment de la inversió pública i requerir de fons extraordinàries de finançament i una reordenació dels recursos ja disponibles, implicaran un replantejament dels objectius de totes les institucions.

Per estar a l'altura del repte que suposa el nou escenari, caldria que totes les institucions reelaborassin els plans de treball de manera coordinada i a tots els nivells. I, a cada un d'aquests nivells, serà fonamental la col·laboració de totes les forces polítiques per tal de sumar esforços i generar sinèrgies que culminin en el doble objectiu de cobrir les necessitats immediates de la societat balear davant aquesta crisi i accelerin la transformació social, econòmica i ambiental de les Illes Balears.

A banda de la interacció i coordinació amb el Govern d'Espanya per adaptar les accions a la nostra realitat, tot incidint amb un tracte diferenciat al si de l'Estat, també cal redoblar els esforços de treball conjunt amb la Unió Europea. El treball de les institucions europees, tan nostres com qualsevol dels nostres ajuntaments, ha de contribuir a garantir una sortida que no deixi ningú enrere. De manera decidida, cal apostar i reclamar una Unió Europea que ajudi als territoris que més ho necessitaran. Si els europeus no ens donam suport mútuament, si no avançam alhora, perdrem tots l'oportunitat de construir una societat post crisi millor que l'anterior.

En base a aquest plantejament general, el paper del Govern de les Illes Balears és el de liderar la gestió de la crisi i les transformacions institucionals, socials i econòmiques que siguin necessàries. Juntament amb la resta d'Administracions i actors públics i socials, s'haurà de definir la sortida de la crisi tot potenciant la inversió pública. I això, en un escenari de decreixement dels ingressos comportarà, necessàriament, un replantejament dels pressuposts públics.

I és amb aquest objectiu que neix el **Pla Autonòmic de reactivació social i econòmica de les Illes Balears**. Un document inicial estructurat entorn a 10 eixos i diferents plans, estratègies i pactes que permetrà, en connivència, discussió, consens i construcció conjunta amb altres administracions i actors socioeconòmics, desplegar les accions que necessitam per acarar la situació generada per la pandèmia i sortir-ne enfortits.

deu eixos de futur

El Pla Autonòmic de reactivació i transformació econòmica i social de les Illes Balears es divideix en 10 eixos, alhora estructurats en grans estratègies, plans i pactes. Es tracta de deu blocs, de naturalesa diversa, que pretenen diagnosticar la situació postpandèmia i aplicar solucions als desafiaments i necessitats que genera el nou context, des de les quals estructurar una acció cooperativa entre departaments i amb voluntat d'execució interinstitucional.

#### Deu eixos de futur per a la transformació econòmica i social de les Illes Balears

EIX 1. MILLORA DEL TURISME I ESTRATÈGIA D'ACTIVACIÓ

EIX 2. ECONOMIA CIRCULAR I NOU MODEL DE CONSUM LLIGAT A LA PROXIMITAT

EIX 3. ECONOMIA DEL CONEIXEMENT I LA INNOVACIÓ I IMPULS DE NOUS SECTORS

EIX 4. MODERNITZACIÓ DE LA INDÚSTRIA TRADICIONAL I RECUPERACIÓ DEL TEIXIT INDUSTRIAL

EIX 5. IMPULS DE LA TRANSICIÓ ENERGÈTICA, L'ECONOMIA VERDA I L'ECONOMIA BLAVA

EIX 6. AGENDA URBANA I FOMENT DE L'HABITATGE

EIX 7. ECONOMIA SOCIAL, SANITÀRIA, EDUCATIVA I REPTE DEMOGRÀFIC

EIX 8. FOMENT DE LES INDÚSTRIES CULTURALS I CREATIVES

EIX 9. OCUPACIÓ DE QUALITAT, FORMACIÓ I DESENVOLUPAMENT EMPRESARIAL

EIX TRANSVERSAL. MODERNITZACIÓ DE LES INSTITUCIONS I MILLORA DE LA SEVA GOVERNANÇA

A continuació es detalla el fonament de cada eix i els principals plans, estratègies i pactes vinculats a cadascun d'ells. D'aquesta manera, s'estructura l'esquema general on s'emmarca la discussió, per tal de facilitar el diàleg amb els agents socials i econòmics i els partits polítics.

## EIX 1. MILLORA DEL TURISME I ESTRATÈGIA D'ACTIVACIÓ

Des dels anys 60 del segle passat, les Illes Balears compten amb un teixit econòmic i productiu íntimament relacionat al sector serveis i, en concret, a l'activitat turística.

La crisi sanitària de la Covid-19 ha afectat seriosament l'activitat turística de les Illes Balears, ja que ha obligat al tancament de negocis i establiments que no presten serveis essencials. A més, per aquest any, s'espera una forta caiguda de l'afluència de turistes, amb fortes conseqüències per al teixit productiu. En concret, i d'acord amb l'escenari macroeconòmic elaborat pel Govern de les Illes Balears, la suma de l'impacte negatiu sobre el consum, la inversió i la demanda turística suposaria una reducció del PIB balear de 9.273 milions d'euros (-31,6%), i la taxa d'atur seria del 29,2% (147.732 llocs de feina), sense comptar amb els treballadors afectats per un ERTO.

Per tant, cal treballar per desenvolupar una estratègia d'activació que permeti restablir l'activitat el més aviat possible, tot accelerant la millora del model turístic i reconvertint el sector i aprofitant les potencialitats patrimonials.

És a dir que, a curt termini i en primer lloc, cal respondre a l'emergència social i laboral que la pandèmia del Covid-19 ha suposat dins aquest sector, donant cobertura al nostre teixit laboral. En aquest sentit, es duran a terme les mesures contemplades en «l'Acord marc per al manteniment de l'ocupació i la protecció del sector serveis», pactat amb els agents econòmics i socials de les Illes, i se seguirà insistint al Govern d'Espanya perquè complementi aquestes actuacions.

### EIX 1. MILLORA DEL TURISME I ESTRATÈGIA D'ACTIVACIÓ

#### ESTRATÈGIA D'ACTIVACIÓ IMMEDIATA

La crisi sanitària de la Covid-19 ha afectat seriosament l'activitat turística de les Illes Balears, amb fortes conseqüències per a les persones treballadores i per les empreses, i per tant, cal desenvolupar una estratègia d'activació que permeti restablir l'activitat al més aviat possible. Per això, es proposen activitats prou atractives com per reactivar el teixit productiu que depèn directa o indirectament del turisme. Així, en aquesta estratègia promourem Balears com a destinació turística segura on es puguin dur a terme activitats controlades dins els protocols de seguretat establerts que activin el teixit comercial i algunes activitats esportives. A més, es garanteixen les connexions aèries i marítimes, donant suport a les empreses de transport que presten aquests serveis.

#### PLA DE PROMOCIÓ DEL TURISME CULTURAL

El context actual posa de relleu que les Illes Balears precisen diversificar el seu model turístic per poder oferir diferents productes adaptats a la nova situació derivada de la pandèmia de la Covid-19. En aquest sentit, en els darrer anys, el model turístic basat en el "sol i platja" que caracteritzaven les Illes Balears dels anys 60 s'ha anat transformant per adaptar-se a una societat actual cada vegada més conscient de la necessitat d'un turisme sostenible i no estacional.

Les Illes Balears compten amb un patrimoni històric i cultural prou important perquè aquest deixi de ser un complement al turisme de «sol i platja» i esdevengui un producte atractiu en sí mateix. Cada una de les nostres illes pot oferir la idiosincràsia dels seus pobles i ciutats, no només des d'un punt de vista monumental si no també per les seves festivitats, les seves tradicions, la seva música i la seva gastronomia. Per tant, el turisme cultural és una aposta de futur en la qual volem donar a conèixer als visitants el nostre patrimoni històric i cultural, adaptant les visites als monuments, a les sales d'exposició o altres actes culturals a les distàncies que s'exigeixin per part de les autoritats competents.

**PLA DE MILLORA DE LA COMPETITIVITAT I LA QUALITAT TURÍSTICA**

Es cerca un model turístic segur, sostenible, competitiu i de qualitat. Volem posar l'accent en la millora de la connectivitat, la diversificació, la promoció del producte propi i la qualitat del destí. L'objectiu és la diferenciació dels altres mercats turístics per ser un destí segur i de qualitat; tot això reforçat per campanyes de màrqueting on line, comàrqueting i patrocinis d'esdeveniments de caràcter esportiu, cultural i social.

**PLA DE FOMENT DEL TURISME SOSTENIBLE**

La sostenibilitat ambiental i energètica ha de ser transversal a tota activitat turística que es dugui a terme. Les Illes Balears són un territori mediambientalment fràgil i, per tant, cal protegir-lo i posar en valor la riquesa del seu ecosistema, que ha de constituir un dels atractius per als nostres visitants.

## EIX 2. ECONOMIA CIRCULAR I NOU MODEL DE CONSUM LLIGAT A LA PROXIMITAT

La crisi sanitària ha demostrat, una vegada més, la necessitat de potenciar la capacitat d'autoproveïment de les nostres illes. La forta dependència del sector terciari i la condició geogràfica marcada pel fet d'insularitat ens han de fer marcar com a objectiu principal el reforç i l'estímul d'altres sectors productius estratègics, com el primari, així com també estimular la circularitat de la nostra economia per tal de fer-la més sostenible i verda. Així doncs, estem davant l'oportunitat d'actuar per estimular el nostre sector primari i posar-lo en relació més directa amb la nostra xarxa comercial de proximitat i amb les nostres indústries transformadores, augmentant també la competitivitat del nostre comerç i sector primari amb nous models que apostin per la digitalització (venda online) i garanteixin eines de distribució de proximitat. Tot això està orientat al foment d'un consum lligat al producte sostenible i de qualitat.

En paral·lel és imprescindible aposta d'una vegada per totes per impulsar i incrementar totes aquelles accions que apuntin cap a les pràctiques d'economia circular, seguint no sols les directives europees sinó, també, la pròpia Llei de Residus i Sòls Contaminats de les Illes Balears. La reducció dels residus generats ha de ser la màxima principal, tot potenciant alhora la reutilització d'aquests i, en darrera instància, no defallir en una correcta gestió dels residus tot incrementant les taxes de reciclatge. A més dels residus, una àrea cabdal a seguir potenciant dins el concepte de l'economia circular versa sobre la gestió i aprofitament de l'aigua. Si bé és cert que des del GOIB s'ha de seguir treballant en aquesta línia, és cabdal el compromís i les sinergies de les altres administracions competents en la matèria, tant a nivell insular com local.

El paradigma que dibuixa l'economia circular a nivell europeu és d'una prioritat màxima, tot apostant per a que sigui un dels sectors econòmics emergents que, en un futur pròxim, més llocs de feina generarà. Al igual ha de passar amb l'impuls d'un sector primari més proper i amb capacitat d'apostar per una ferma sobirania alimentària a les nostres Illes.

Per afrontar la crisi post COVID-19 és clau que el Govern de les Illes Balears, conjuntament amb les altres administracions competents i els agents sectorials implicats, apostin per una línia estratègica que, a més d'impulsar aquests sectors, generin llocs de feina i reactivació de l'activitat econòmica.

## EIX 2. ECONOMIA CIRCULAR I NOU MODEL DE CONSUM LLIGAT A LA PROXIMITAT

### PLA D'ESTÍMUL DEL SECTOR PRIMARI

El sector agrari i ramader balear, i el sector de la pesca, produeixen aliments de qualitat molt reconeguts en el conjunt de l'estat, a més de ser part essencial de la nostra identitat. En aquest context, la insularitat és el factor condicionant més important pel desenvolupament del sector. Els sobre costos condicionen la viabilitat i els preus, per tant qualsevol alternativa de futur implica compensar aquesta realitat. Es tracta d'apostar per un sector viable econòmicament, sostenible i que generi ocupació, riquesa i valor afegit augmentant el pes del sector primari en el PIB fins a arribar a almenys un 2%. Establim tres objectius prioritaris en el Pla de reactivació, donar suport a la millora de les estructures agràries per augmentar la dimensió econòmica de les explotacions, apostar de forma molt més clara pel relleu generacional i, impulsar un treball de promoció, suport a la innovació, digitalització i comercialització en els sectors prioritaris com el vi, l'oli, les fruites i hortalisses, la pesca, la fruita seca i altres, amb un enfocament de cadena valor, articulant respostes des del conjunt de les baules de la cadena, des de la producció fins a la comercialització.

**PLA DE CONSUM DE PROXIMITAT**

Tan sols el 12% dels aliments que es consumeixen a les Illes Balears tenen la seva procedència en el mateix territori. Una part important dels aliments no troben sortida al consum, perdent-se en les finques o als magatzems. La capacitat de la superfície agrària útil està infrautilitzada. En els últims anys s'ha reduït un 21% la superfície plantada, atesa la vulnerabilitat del nostre sistema. En aquest context, el sentit comú de la ciutadania balear provoca que cada vegada més la població valori, aprecii i estigui disposada a prioritzar el consum de productes locals.

Una estratègia de promoció del producte local exigeix enfortir el conjunt de canals de comercialització; des dels convencionals i el comerç detallista a grans superfícies o botigues de barri, fins a altres canals que han adquirit valor com la venda directa, les cadenes curtes de comercialització o els mercats municipals. Finalment, la capacitat de la compra pública alimentària per dinamitzar el sector està absolutament desaproveitada.

És imprescindible desenvolupar una estratègia que difongui el valor del producte local i, que treballi en l'enfortiment de la cadena alimentària i de cadascun dels seus canals amb l'objectiu d'ampliar el volum de producte local que es consumeix a les illes fins a arribar a un 25%.

**PLA DE GESTIÓ SOSTENIBLE DE RESIDUS**

Cal avançar amb una estratègia de foment de la reutilització, el reciclatge i la gestió sostenible de residus i fomentar l'aprofitament dels excedents alimentaris de producció i comercialització, en un pla coordinat entre diferents institucions i actors socioeconòmics. Una actuació establiria una línia de subvencions per a l'impuls de l'economia social i circular, gestió sostenible dels residus turístics i creació de llocs de feina per a persones amb risc d'exclusió social adreçada a empreses privades. Una altra línia seria per a recollida i tractament de residus de la FORM, a més d'una línia de subvencions d'educació ambiental destinada a ajuntaments de les Illes Balears, i també pel transport de residus..

**PLA DE ESTÍMUL DE LA INDÚSTRIA AGROALIMENTÀRIA BALEAR VINCULADA A LA PRODUCCIÓ AGROPECUÀRIA I A LA PESCA LOCAL**

No és possible abordar una estratègia de futur pel sector primari sense abordar al mateix temps al sector agroalimentari. La indústria agroalimentària de les Illes Balears representa un 4% de l'PIB regional. Per subsectors, la indústria de la panificació i pastisseria, la indústria làctia, el sector carni, els vins i olis són els que major nombre d'indústries agroalimentàries concentren.

A l'escenari de reactivació en el qual ens situem, és fonamental que l'estratègia sectorial incorpori amb un enfocament de cadena de valor el suport a la indústria. No només la que ja existeix, sinó la que potencialment pot implantar per donar més valor al nostre sector primari.

### EIX 3. ECONOMIA DEL CONEIXEMENT I LA INNOVACIÓ I IMPULS DE NOUS SECTORS

Aquest nou escenari que ens deixa la COVID-19 es prou aclaridor en quan a quins tipus de sectors apostar a curt, mig i llarg termini. Tant la Comissió Europea, com l'FMI o el Banc Mundial certifiquen que haurà de potenciar-se la transició energètica com a locomotora econòmica, així com la industrialització i la transformació digital. La tan anomenada diversificació del model productiu de les nostres illes, arriba de forma sobtada i requereix un impuls des de les institucions per tal d'acompanyar a tots aquests sectors i a la societat.

La crisi del coronavirus ens ha certificat que aquesta societat pot treballar, relacionar-se i produir de manera eficaç gràcies a la tecnologia. Cal fomentar-la, de la mà d'un sector tecnològic balear que ha de passar de ser incipient a ser fonamental. Per això, s'haurà de fer un gran esforç en la digitalització i modernització empresarial, que passarà de ser un plus a ser bàsic per a la subsistència de les empreses. A més, l'anàlisi de potencialitats d'implantació de nous sectors serà clau per a definir les futures polítiques públiques.

També tenim clara la necessitat de fomentar la ciència i la recerca, per descomptat en l'àmbit sanitari, però també en la resta d'àrees de coneixement, que hem de vincular al desenvolupament de nous sectors de negoci i ocupació. Parlem de biotecnologia, d'enginyeria i sostenibilitat, de robòtica i intel·ligència artificial i també d'energies netes.

Hem d'aprofitar per impulsar nous sector estratègics, no només a curt termini, sinó també pensant a mig i llarg termini. Apostant per la formació de professionals en els àmbits d'energies renovables, digitalització i altres sectors emergents.

### EIX 3. ECONOMIA DEL CONEIXEMENT I LA INNOVACIÓ I IMPULS DE NOUS SECTORS

#### PLA D'IMPULS DE NOUS SECTORS LLIGATS A LA TECNOLOGIA, A LA RECERCA I A LA TRANSFERÈNCIA DE CONEIXEMENT

Es fa palès la necessitat de fomentar la ciència i la recerca no només en l'àmbit sanitari, sinó també en la resta d'àrees de coneixement. Cal estudiar la possibilitat de desenvolupar nous sectors de negoci i ocupació, com poden ser: la biotecnologia, la robòtica, la intel·ligència artificial o les energies netes, que facin menys dependent de l'exterior els nostres sectors productius. Es tracta de reorientar la formació i la capacitat de professionals cap a l'economia del coneixement i els nous sectors estratègics. És el moment de reestructurar els conceptes de feina reforçant la tecnologia com a eina bàsica d'impuls per tot l'àmbit de la formació. Per tant s'ha de dotar de competències i capacitats tecnològiques instruint cap a nous camps de feina fonamentats en la innovació. Per tot això, tant les infraestructures com l'equipament científicotècnic són essencials per desenvolupar i aplicar els coneixements i les tecnologies. Els objectius s'encaminen cap a una xarxa d'estacions d'investigació, un complex científic d'R+D, la creació i impuls de centres d'R+D i, adquisició d'equipament científic i tecnològic.

## PLA DE FOMENT DE LA RECERCA I LA TRANSFERÈNCIA DE CONEIXEMENT

Aquest Pla pretén donar suport a la investigació. Les activitats en R+D+I resulten fonamentals per al nostre desenvolupament econòmic, ja que poden ajudar a les empreses a ser més competitives i a generar nous llocs de feina. Per això, cal fomentar que les empreses de les Illes Balears incrementin la incorporació de coneixement, tecnologies i innovacions, impulsant també la creació i manteniment de clústers, ja que són els ens que han d'actuar de nexes entre el coneixement i l'activitat econòmica claus per desenvolupar una economia basada en el coneixement.

Les mesures s'estableixen en fomentar, coordinar i planificar la recerca científica i tecnològica en tots els àmbits del coneixement, donant resposta a les necessitats de la societat, també en contribuir a un desenvolupament econòmic sostenible, que promogui un model productiu basat en el coneixement, a més d'incentivar la tasca investigadora del personal que pertany al Sistema Balear de Ciència i Tecnologia. Es vol contribuir en la captació del talent i al seu desenvolupament en tots els àmbits del coneixement, impulsant l'intercanvi i la transferència de coneixements i tecnologies, a més de fomentar la col·laboració entre tots els agents de l'ECTIB. Aconseguir promoure i dinamitzar la creació d'empreses innovadores basades en el coneixement.

## PLA DE MODERNITZACIÓ PROFESSIONAL DE LES ILLES BALEARS

Es vol incrementar la capacitat en eines tecnològiques de les persones en formació, dels desocupats i dels treballadors i treballadores de les Illes Balears, ja que la crisi de la Covid-19 ha posat en evidència la importància de la digitalització a tots els àmbits. Per això, es vol potenciar la modernització, l'acceleració tecnològica i la innovació de la indústria balear.

Els objectius es marcarien cap a la convocatòria de subvencions, establert en 3 programes:

### PROGRAMA I. DISSENY I INNOVACIÓ (PRIORITARI)

Adquirir nous coneixements i aptituds que puguin ser útils per desenvolupar nous productes, processos o serveis, o que permetin millorar considerablement els ja existents i, adquirir prototips que han de ser utilitzats als centres de treball de l'entitat sol·licitant situats a les Illes Balears.

### PROGRAMA II. PRODUCCIÓ:

Adquisició i instal·lació de maquinària d'accessoris, instal·lacions tècniques i TIC associats i integrats a la maquinària, i adquisició i instal·lació d'actius materials i immaterials destinats a la millora de l'emmagatzematge que permetin una millora en la logística del producte.

### PROGRAMA III. LOGÍSTICA:

Adquisició i instal·lació d'actius materials i immaterials destinats a la millora de l'emmagatzematge que permetin una millora en la logística del producte.

## PLA DE CAPTACIÓ DE TALENT

Cerca captar persones que comptin amb coneixements qualificats i que puguin aportar un valor afegit a les empreses. Els recursos humans són la base per a la creació, absorció i transformació del coneixement en el sistema públic d'R+D+I i en el sector privat amb la mateixa intensitat, es tracta del principal factor limitant pel desenvolupament d'una economia basada en el coneixement. Per això, cal promocionar l'ensenyament superior i du a terme programes d'R+D+I. Treballaríem en els següents propòsits:

### Programes de Formació de Personal d'R+D+I

Com a mesura de foment de la recerca científica i tecnològica per enfortir la capacitat de recerca dels grups d'R+D+I, tant en el sector públic com de privar, i per millorar la capacitat tecnològica de les empreses mitjançant la formació i l'adaptació de personal qualificat per incorporar-lo al sistema Ciència, tecnologia i innovació.

### Programa d'incorporació de personal d'R+D+I

Per enfortir els grups de recerca tant del sector públic com del privat és necessari que, per una banda, s'incorpori investigadors doctors i, per l'altra personal tècnic de suport a la recerca i a la innovació.

## EIX 4. MODERNITZACIÓ DE LA INDÚSTRIA TRADICIONAL I RECUPERACIÓ DEL TEIXIT INDUSTRIAL

L'actualitat ens demostra la imperiosa necessitat d'una diversificació econòmica basada en assegurar l'autoproveïment insular. L'autosuficiència requerirà d'indústries modernes, eficients, competitives i connectades amb les cadenes de valor local on el fet insular presenti manco protagonisme i, alhora, permeti generar llocs de feina estables aliens a la temporalitat.

Per aquest propòsit, caldrà crear indústries competitives que satisfacin les necessitats fonamentals dels nostres ciutadans. La millora de competitivitat requereix de la inversió en noves tecnologies, coneixements i digitalització, que a les nostres illes, es troba en un dels nivells més baixos de tot l'estat.

### EIX 4. MODERNITZACIÓ DE LA INDÚSTRIA TRADICIONAL I RECUPERACIÓ DEL TEIXIT INDUSTRIAL

#### PLA DE RECONVERSIÓ INDUSTRIAL PER A L'ABASTIMENT SANITARI

La crisi de la Covid-19 ha posat de manifest les dificultats en què es troben els territoris amb poc teixit industrial, com el nostre, davant determinades necessitats de material en aquest cas sanitari per protegir la població de l'epidèmia. En aquest sentit, s'ha hagut d'importar d'altres països, d'una forma urgent, gran quantitat de material sanitari.

Atès que la protecció davant aquesta i possibles altres pandèmies requereix poder comptar amb material sanitari suficient, des del Govern de les Illes Balears es proposa un Pla de reconversió industrial per a l'abastiment sanitari. En aquest sentit, es considera que les empreses industrials de les nostres Illes tenen l'oportunitat de crear i oferir aquest material sanitari, i, amb aquest Pla s'ajudarà a les empreses a produir aquest material. Així, es proposa ajudar a la homologació de materials sanitaris produïts per empreses de les Illes Balears i crear una plataforma per posar en contacte oferents i demandants de material sanitari.

#### PLA DE DESENVOLUPAMENT DELS CLÚSTERS

En els darrers anys, els clústers han demostrat potencial innovador com a element important en el sistema de ciència, tecnologia i innovació de les Illes Balears. En aquest sentit, les nostres Illes compten amb importants clústers, com són: BioIB (Clúster Biotecnològic de les Illes Balears), Turistec (Clúster dedicat a les Tecnologies de la Informació i la Comunicació aplicades al Turisme) i CliqIB (Clúster de la Indústria Química de les Illes Balears), el Clúster Marítim i el Clúster Audiovisual.

Des del Govern de les Illes Balears es vol promoure la creació de nous clústers, amb un Pla que els doni suport, ja que aquests poden estimular la indústria local de les nostres illes.

#### PLA DE FOMENT DE LA INDÚSTRIA LOCAL

Amb aquest Pla es pretén promoure aquelles empreses que es dediquin a sectors vinculats a matèries primeres existents a les Illes Balears (llana d'ovella, garrova, etc.) i que es diferencien per la seva qualitat i disseny. Les ajudes poden ser tant per acompanyar-les en la seva digitalització i formació en competències clau, com en l'atorgament de crèdits blans per a la inversió.

#### PLA D'INTERNACIONALITZACIÓ I DE RECOL·LOCALITZACIÓ INDUSTRIAL

Cal explorar el retorn de les indústries deslocalitzades durant les últimes dècades, així com reactivar els contactes amb les regions de la conca mediterrània, tot articulant més relacions amb els territoris del Nord d'Àfrica per tal d'afavorir-ne l'intercanvi comercial.

## EIX 5. IMPULS DE LA TRANSICIÓ ENERGÈTICA, DE L'ECONOMIA VERDA I L'ECONOMIA BLAVA

La crisi sanitària, i el confinament que ha comportat a molts de països, ha posat en relleu l'impacte que té la nostra activitat econòmica i la nostra societat en el medi ambient. De cada vegada són més les evidències, dins el món acadèmic i científic, que relacionen l'estat de conservació del nostre medi natural, tant terrestre com marí, amb la salut de la seva població associada i, concretament també, amb la proliferació i expansió de malalties. De fet, comença a haver-hi estudis que indiquen que aquest impacte pot haver contribuït a l'expansió de la Covid-19.

A més, no podem oblidar l'existència d'altres emergències que, amb incidència directa sobre el planeta i la seva massa poblacional, generen també una quantitat ingent de víctimes i accentuen les desigualtats socials entre regions i països. Parlem de l'emergència ecològica que, encapçalada per les alteracions climàtiques contínues, està alterant les dinàmiques naturals d'una manera exponencialment accelerada, sobretot dins l'àmbit de la Mediterrània. I dins aquest context d'assetjament climàtic, els territoris insulars esdevenen els espais de major afectació. En el cas de les Illes Balears, de cada vegada més, s'experimenten fenòmens catastròfics lligats a aquest nou escenari climàtic (e.g. fenòmens costaners, pluges torrencials, inundacions, torrentades, caps de fibló, etc.).

Per tant, es fa imprescindible que, des del Govern de les Illes Balears, i en col·laboració amb les altres administracions autonòmiques (insulars i municipals) i el teixit social, s'impulsi una agenda verda que ajudi, per una banda, a pal·liar i revertir el canvi climàtic i els seus efectes associats i, per una altra banda, a diversificar el model econòmic de les Illes Balears. S'han de dur a terme estratègies i polítiques que desenvolupin el potencial productiu de la mar i l'economia blava i que influeixin en un canvi d'hàbits envers les pautes de consum elèctric, d'aigua i de generació de residus. Es pretén generar llocs de feina a partir de l'impuls i l'expansió de nous sectors econòmics.

D'altra banda, caldria plantejar una Estratègia Marítima de les Illes Balears, que avanci cap a una gestió integrada de les zones costaneres, ja que l'ordenació de l'espai marítim és determinant per a la sostenibilitat del turisme, el transport, la pesca, les activitats aquícoles i per prioritzar la protecció ambiental. Una gestió integrada de les zones costaneres podria promoure interaccions innovadores "costa-mar", així com models de negocis que permetin a la vegada l'ús sostenible del territori i del medi ambient marí.

## EIX 5. IMPULS DE LA TRANSICIÓ ENERGÈTICA, DE L'ECONOMIA VERDA I L'ECONOMIA BLAVA

### PACTE PER L'ENERGIA

Les Illes Balears, pel fet de ser illes i a la conca Mediterrània, són especialment vulnerables al canvi climàtic. Per altra banda, són una de les comunitats autònomes amb més dependència energètica exterior i menys implantació de renovables. Una part important dels combustibles fòssils utilitzats en la generació d'electricitat, com el carbó o el fuel, són especialment contaminants i, a més, la ràtio de cotxes privats per habitant és superior a la mitjana estatal.

No obstant això, per assegurar i accelerar el procés de descarbonització de les Illes, és necessari involucrar a totes les Administracions de les Illes Balears i els actors socioeconòmics en un gran Pacte per l'Energia que permeti accelerar la transició energètica, tot fomentant les energies renovables, impulsant la instal·lació d'energies renovables en espais públics i estimulant les indústries de suport a la instal·lació de renovables. Cal, al mateix temps, centrar esforços en les accions destinades a millorar l'eficiència energètica i l'estalvi energètic, així com fomentar la formació i l'activació lligada al sector.

Ahora, es fa necessari, i més en una situació com l'actual, d'atendre les necessitats dels més vulnerables per tal de permetre una transició justa i que no deixi a ningú endarrere, atenent i ajudant a erradicar la pobresa energètica. Per altra banda, és necessari fomentar projectes d'inversió privada, estimular la mobilitat elèctrica a tot l'arxipèlag i accelerar noves formes d'energia, com l'hidrogen, que ajudin a diversificar el nostre mix energètic i abaixar la nostra dependència energètica de l'exterior.

**PACTE PER L'AIGUA**

En l'actual context de canvi climàtic, i en una realitat insular i mediterrània com la de les Illes Balears, l'aigua és un bé escàs que cal aprofitar. Per tant, cal comptar amb unes infraestructures hidràuliques d'abastament i sanejament adaptades a la nostra realitat i que siguin el més eficients possibles. Per fer-ho, cal desplegar una estratègia d'aprofitament d'aigua en Consells Insulars i Ajuntaments, potenciant la mobilització de recursos per invertir en millora o noves infraestructures de sanejament d'abastament d'aigua.

Això implica avançar en actuacions coordinades a curt i mitjà termini per augmentar l'eficiència en la gestió de l'aigua a Balear, mentre es segueix apostant per polítiques d'estalvi i la conscienciació ciutadana. Per altra banda cal fomentar millores tecnològiques que facin més eficient la gestió de l'aigua, en aquest context, es fa necessari un Pla de foment de tecnologies que elevin la sostenibilitat ambiental i l'eficiència en l'aprofitament dels recursos.

**ESTRATÈGIA MARÍTIMA DE LES ILLES BALEARS**

Les Illes Balears, en línia amb els distints protocols adoptats en el si del Conveni per a la Protecció del medi Marí i de la Regió Costanera del Mediterrani, especialment el relatiu a la Gestió Integrada de Zones Costaneres del Mediterrani, i amb les distintes directives europees sobre la gestió marítima i la planificació de l'espai marítim, caldria plantejar una Estratègia Marítima de les Illes Balears, que avanci cap a una gestió integrada de les zones costaneres. En aquest sentit, cal destacar que, a banda de l'obligació legal, l'ordenació de l'espai marítim és determinant per a la sostenibilitat del turisme, el transport, la pesca, les activitats aquícoles i per prioritzar la protecció ambiental.

Per altra banda, una gestió integrada de les zones costaneres podria promoure interaccions innovadores "costa-mar", així com models de negoci que permetin a la vegada l'ús sostenible del territori i del medi ambient marí. En aquest sentit, l'impuls de l'economia blava i l'explotació sostenible dels recursos halièutics, acompanyats de l'estímul en la investigació oceanogràfica, poden suposar un impuls molt important per a les Illes en els pròxims anys.

**PLA DE FOMENT DE LA SOSTENIBILITAT AMBIENTAL**

El canvi global, definit per l'acceleració de processos arreu bioquímics arreu del món, està alterant les dinàmiques naturals a gran velocitat, fenomen que encara s'accentua més dins l'àmbit insular mediterrani. En el cas de les Illes Balears, de cada vegada més, s'experimenten fenòmens catastròfics lligats a aquest nou escenari climàtic (e.g. fenòmens costaners, pluges torrencials, inundacions, torrentades, caps de fibló, etc.).

En aquest context, es fa imprescindible que, des del Govern de les Illes Balears, i en col·laboració amb les altres administracions autonòmiques (insulars i municipals) i el teixit social, s'articuli un pla de foment de la sostenibilitat ambiental que permeti pal·liar i revertir els efectes del canvi climàtic i canvi global, i per l'altra, que permeti consolidar les bases del canvi de model, basta amb el respecte escrupolós a unes condicions de contorn ambiental molt fràgils. Per això, i en línia amb tot el desplegament i desenvolupament del cabal comunitari en medi ambient, que gira entorn del Pacte Verd europeu, s'ha de seguir millorant la gestió d'espais naturals i forestals i impulsar l'activitat científica i innovadora al servei del medi ambient, per tal d'assegurar i augmentar la resiliència dels nostres ecosistemes i els serveis ecosistèmics que ens ofereixen i sobre els quals basam bona part del nostre model socioeconòmic.

## EIX 6. AGENDA URBANA I FOMENT DE L'HABITATGE

L'activació econòmica a curt termini obliga a posar en marxa immediatament el sector de la construcció, sempre fomentant només allò que aquesta societat es marca com a prioritari. Això implica fomentar l'accés a l'habitatge, incentivar la millora d'espais urbans i edificacions per fer-les més sostenibles (energia i aigua). De la mateixa manera, cal fomentar la inversió en els mateixos eixos lligats a la sostenibilitat de sectors com l'industrial i el turístic, alhora que preservem el territori i es potencien els nostres espais naturals.

Seguint les línies estratègiques encabides dins l'Agenda Balear 2030 i atenent al context de l'emergència ecològica que també condiciona la realitat actual, s'entén que l'estímul de sectors com el de la construcció s'han de fer cercant fórmules alternatives a les polítiques expansives del passat, centrades quasi específicament en promocions urbanístiques, moltes vegades, a costa del consum i destrucció de nou territori. És així doncs que, condicionats per l'emergència social i climàtica, aquest ha de ser un punt d'inflexió per tal de poder dissenyar alternatives més sostenibles per aquest sector, no sols des de la part privada sinó també a partir d'iniciativa pública.

Segons l'escenari descrit, una de les principals mesures, i ara més que mai, ha d'estar emproada a la construcció d'habitatge de protecció oficial per tal de possibilitar el dret a què la població més vulnerable d'aquestes Illes pugui tenir accés a un habitatge digne. Endemés, la persistència davant l'Estat per tal que reguli d'una manera sòlida i definitiva els preus màxims dels lloguers també ha de ser cabdal dins aquesta línia estratègica. Des del punt de vista de la iniciativa privada s'ha d'apostar per invertir esforços en la millora dels espais urbans consolidats, ja bé sigui a través d'intervencions sobre la trama urbana, per tal de fer ciutats i pobles més harmoniosos i sostenibles o bé, potenciant la rehabilitació del que ja és existent. Aquestes Illes no es poden permetre seguir expandint el sector de la construcció a partir de la destrucció i modificació de nou territori no consolidat, com per exemple el sòl rústic. Sigui com vulgui però, tanmateix serà imprescindible que les construccions urbanístiques que es puguin fer en espais consolidats contemplin mesures i sistemes d'eficiència energètica i reaprofitament d'aigua.

En aquest moment també és important subratllar que el sector de la construcció no sols s'ha de veure encabit des de la perspectiva urbanística i edificatòria, sinó que ara també és l'instant de donar alternatives paral·leles perquè la seva activitat es pugui diversificar per vies més responsables i sostenibles. De fet, es tracta de desenvolupar, en un sentit holístic, una gran Agenda Verda Balear, seguint la filosofia del Green Deal que vol tirar endavant la Comissió Europea. Amb aquest esquema, inversions en tot el cicle de l'aigua, l'expansió de les infraestructures de reaprofitament o bé, l'impuls de nous sectors com l'energètic, sense dubte que també poden contribuir a mantenir viu el sector de la construcció, això sí, oferint una major sostenibilitat per a les nostres Illes.

Tanmateix, per tirar endavant aquesta estratègia serà cabdal comptar amb les sinergies de les altres institucions autonòmiques, tals com els consells insulars i ajuntaments. L'estratègia que es planteja requereix linear prioritats i sumar esforços en les inversions que s'hauran de fer, que els ajuntaments segueixin oferint sòl urbà per tal de seguir potenciant i desenvolupant habitatges de protecció oficial, que cada una d'elles, des de les seves accions, iniciatives i competències doni importància i prioritat a les infraestructures energètiques netes, o bé, que es segueixi desenvolupant d'una manera totalment nítida i decidida el Pacte per l'Aigua, prioritzant obres de millora o nova construcció, sobretot les referides a abastament i sanejament i que, sens dubte, tenen un impacte econòmic i laboral molt gran en el mateix sector de la construcció.

**EIX 6. AGENDA URBANA I FOMENT DE L'HABITATGE**

**PLA D'ACCÉS A L'HABITATGE**

En el difícil context actual del mercat d'habitatge, agreujat exponencialment per la crisi sanitària que ens afecta, es pretén articular un conjunt de mesures pressupostàries de xoc, coordinades amb els Consells Insulars i Ajuntaments i altres administracions concernides, i en col·laboració també amb la iniciativa privada, per potenciar i incrementar el parc d'habitatge protegit, alhora que es facilitin els tràmits per la seva construcció. L'objectiu és, en definitiva, que pugui existir, com a factor indispensable de cohesió social, un parc residencial públic idoni a les necessitats que tenen els sectors més desfavorits, més encara en aquests moments, en l'accés a l'habitatge.

Així mateix, en el pla esmentat, s'estableixen, entre altres accions, nous instruments per fer possible el pagament dels lloguers en el mercat lliure de les persones més necessitades que s'han vist afectades per la crisi derivada de la pandèmia, s'incrementen també les dotacions de les ajudes destinades a satisfer els lloguers dels més vulnerables i es determinen actuacions d'alleujament de les famílies que viuen de lloguer en habitatges públics de l'IBAVI.

**PLA DE FOMENT DE L'INVERSIÓ PÚBLICA**

En l'actual context, caldria instrumentar un pla d'inversió d'obra pública d'interès general en infraestructures estratègiques pel desenvolupament harmònic i sostenible de la comunitat autònoma de les Illes Balears, amb actuacions repartides en contextos geogràfics concrets (illes i municipis) i en àmbits materials determinats (ports i aeroports i transport ferroviari, entre d'altres), l'execució de les quals, a més, generaran indefectiblement activitat econòmica i ocupació i, en conseqüència, incidiran de forma positiva, directament o indirectament, en la creació i el repartiment de la riquesa a les Illes Balears en el context de la crisi post Covid-19.

Per altra banda, és necessari fomentar les obres de restauració i la rehabilitació patrimonial així com diversificar el sector de la construcció i potenciar la seva participació a partir de la dinamització d'infraestructures verdes. Aleshores, és important potenciar les actuacions de millora de la trama urbana de les nostres ciutats i pobles, sempre impulsant espais més sostenibles i respectuosos aconseguint la diversificació del sector de la construcció.

## EIX 7. ECONOMIA SOCIAL, SANITÀRIA, EDUCATIVA I REpte DEMOGRÀFIC

Durant els mesos que ha durat el confinament les institucions han donat bona mostra de la importància de coordinar l'execució de mesures per a reforçar els nostres serveis sociosanitaris, fomentant un sector lligat a la cura de les persones, d'efectuar una acció coordinada i específica que permeti donar resposta a les necessitats sobrevingudes.

Avui, poder gaudir de personal format amb els requeriments que calen a les residències o centres de dia és difícil per a la oferta pública i molt complicat a la oferta privada. El baix nivell de cobertura és un punt feble, però al mateix temps, és una oportunitat de desenvolupament econòmic. És una oferta de serveis que la nostra terra no la té coberta encara, per tant, és, clarament, un espai de creixement d'activitat econòmica.

La crisi generada per l'expansió de la COVID-19 evidencia que tots els sectors productius han de caminar cap a la diversificació. Per fer-ho possible, entre moltes altres mesures, cal adequar l'actual oferta de Formació Professional perquè, al mateix temps que consolidi la presència de les actuals famílies professionals, augmenti aquella dels sectors emergents i ho faci de manera coordinada i per mitjà de les aportacions i el context extret del diàleg social.

Per una altra banda, la crisi ha fet més evident que mai la importància de reduir l'escletxa digital. Si ho focalitzam en l'educació la situació actual convida a reflexionar sobre la necessitat urgent de millorar les competències digitals, tant del personal docent com de l'alumnat, en primer lloc garantint que totes les famílies hi tinguin accés. Les oportunitats de l'alumnat no poden dependre, en cap cas, de la possibilitat o impossibilitat que hi hagi a casa seva d'accedir als mitjans necessaris per desenvolupar les seves competències.

L'exigència de proporcionar una educació de qualitat a tot l'alumnat, tenint en compte la diversitat, característiques i situacions personals, així com la necessitat d'atenció a l'alumnat que presenta dificultats d'aprenentatge a les àrees instrumentals, aconsella el desenvolupament de programes específics que contribueixin a la millora de la qualitat i la igualtat d'oportunitats. A curt termini, és imprescindible dissenyar un Pla de reforç escolar.

En línia amb el criteri d'impuls a la producció, promoció i distribució del producte local, es posa de manifest la ferma convicció de que a les contractacions del servei de menjador escolar s'ha de valorar positivament que els productes siguin de proximitat/km0.

Per una altra banda, no es pot concebre l'impuls a l'economia social sense una aposta ferma per la innovació i l'R+D, sense la recerca de l'excel·lència científica.

## EIX 7. ECONOMIA SOCIAL, SANITÀRIA, EDUCATIVA I REPTE DEMOGRÀFIC

### PLA DE RESPOSTA SOCIOEDUCATIVA I DIGITALITZACIÓ

La crisi generada per l'expansió de la COVID-19 ha empès el Govern a executar mesures de caràcter urgent per tal de millorar la situació de les persones que s'hi han vist més afectades. És el cas, per exemple, del col·lectiu d'alumnes beneficiaris de les beques menjador, que no sols s'han mantingut durant el tancament dels centres, sinó que està previst que s'incrementin.

En el marc de la resposta socioeducativa, es dissenya un programa de reforç escolar en el qual es puguin impartir classes voluntàries i presencials als centres educatius, durant l'estiu. Aquesta acció va dirigida a l'alumnat d'ESO i batxillerat. Dins aquest mateix pla es contempla la necessitat d'evitar desigualtats derivades de les distintes possibilitats d'accés a la informació en format digital de l'alumnat i de les seves famílies, situació que necessàriament convida a reflexionar sobre la necessitat urgent de millorar les competències digitals. La mesura immediata ha estat destinar 850.000 euros a la compra de Chromebook i targetes SIM per donar connexió a les famílies que no hi tenien accés.

### PLA D'INFRAESTRUCTURES EDUCATIVES

En el disseny del Pla d'infraestructures Educatives es determina la construcció de nous centres educatius o l'ampliació dels existents, d'acord amb les necessitats d'escolarització de cada zona, prioritzant les actuacions que impliquen la supressió de les aules modulars. En la seva execució hi participen els ajuntaments implicats, que en el cas dels centres de nova construcció posen a disposició del Govern el solar on en un futur s'efectuaran les obres.

El manteniment del Pla d'Infraestructures Educatives, també en el nou escenari postcrisi, el determinen dos objectius fonamentals: per una banda dotar el sistema educatiu de Balears dels millors mitjans per tal d'incrementar la qualitat de l'educació, i per una altra banda impulsar la inversió pública, i contribuir així a dinamitzar l'economia.

### PLA DE REDIMENSIONAMENT DEL SERVEI DE SALUT

En la nova situació, generada després de la pandèmia del virus COVID-19, l'atenció sanitària ha de ser sotmesa a una reorganització dels serveis assistencials. Fonamentalment al voltant de més proximitat a la ciutadania, des d'Atenció Primària, que haurà d'assumir un seguiment més estret dels pacients. A tots els centres sanitaris i hospitals, s'hauran de reestructurar els serveis i les agendes, i s'hauran d'introduir les eines telemàtiques necessàries per evitar possibles aglomeracions i per poder oferir una assistència eficient i efectiva, mantenint el control de les llistes d'espera quirúrgiques i de consultes amb l'especialista.

Per una altra banda, la despesa en material de protecció dels professionals sanitaris ha passat de 4 milions mensuals abans de l'inici de la pandèmia a aproximadament 9 milions. Aquesta despesa no es preveu que es redueixi a les xifres precrisi en molt de temps. Per tant, pel que fa a la producció d'aquest tipus de material, en general deslocalitzat a altres països, és imprescindible que se'n potenciï la seva fabricació al nostre territori en col·laboració amb la indústria local de les Illes Balears.

### PLA D'IMPULS D'UN SECTOR LLIGAT A LA CURA DE LES PERSONES

Es centra l'anàlisi en tres tipologies de serveis clau: l'ajuda a domicili, els centres de dia i les residències. La previsió és que l'any 2030 s'atengui una població declarada com a dependent de 44.000 persones (avui n'atenem 20.674). Es rebran sol·licituds de dependència d'un 4% de la població, d'entre les quals un 80% seran aprovades. Per tal d'afrontar aquest escenari haurem de multiplicar per 7 la nostra oferta d'ajuda a domicili i haurem de duplicar l'oferta de places de centres de dia i residencials.

El repte dels pròxims anys és, de la mà dels Consells i dels Ajuntaments, impulsar una xarxa d'atenció i de cura de les persones que garanteixi un servei òptim, i que contribueixi a incrementar la formació i l'oferta de professionals sociosanitaris així com a dinamitzar la reactivació econòmica mitjançant la construcció d'equipaments d'atenció social.

**PLA DE RESPOSTA A L'AUGMENT DE LA VULNERABILITAT ECONÒMICA**

Les mesures de confinament i paralització de l'activitat econòmica derivades de la crisi sanitària de la Covid-19 ha augmentat el nombre de famílies i persones en situació de vulnerabilitat. I no totes tenen accés a altres ajudes com la prestació per desocupació, subsidis, pensions de l'Institut Nacional de la Seguretat Social, ingressos derivats d'ERTO o altres ajudes públiques. En aquest sentit, ja s'ha fet un esforç econòmic per part d'aquest Govern per ampliar la dotació (2,1 milions d'euros) i perfils de la Renda Social Garantida amb l'objectiu que ningú quedi enrere. El nombre de famílies perceptores de la Renda Social ha augmentat un 160% en el mes d'abril. A més s'han destinat 2 milions d'euros als consells i ajuntaments per reforçar els serveis socials i la seva actuació davant els més vulnerables, entre d'ells la població infantil. En coordinació amb el futur Ingres Mínim Vital, que ha d'implementar el Govern central, hem d'estar preparats per a donar resposta ja no sols a l'augment de la pobresa actual sinó a que aquest sigui continuat en el temps entre tant es recuperen els nivells d'activitat econòmica. Aquest pla contempla accions com el reforç dels serveis socials comunitaris, la garantia de cobertura de mínims de subsistència, i la garantia de cobertura d'aliments.

**PLA DE REFORÇ DE LA SEGURETAT SANITÀRIA**

La societat afronta, a curt i mitjà termini, una etapa en la que serà fonamental adaptar-se a la nova situació, a les noves exigències sanitàries, per tal de protegir la ciutadania. Parlem, per tant, d'una transformació tant de l'espai públic com de l'espai privat. En consonància, les institucions han de garantir eines per tal que el sector públic i el privat s'ajustin a la normativa. No cal obviar que la primera inversió per a iniciar la recuperació és la seguretat.

## EIX 8. FOMENT DE LES INDÚSTRIES CULTURALS I CREATIVES

La crisi sanitària i les mesures de confinament han demostrat, per una banda, l'extrema importància de la cultura i la creativitat com a elements cohesionadors de la nostra societat, i per altra, la seva fragilitat com a sector productiu heterogeni i que opera en condicions econòmiques i laborals precàries, tant pel que fa a la creació com pel que fa a la preproducció, la producció, la distribució i la venda.

Les mesures de contenció del virus tenen el seu recurs principal en el confinament de les persones, una circumstància que afecta de ple l'activitat del sector cultural que, essent dels primers que es va veure obligat a cancel·lar la seva activitat, també serà probablement dels últims a recuperar-la; tot i que això dependrà del format de cada una de les empreses o establiments culturals i de les condicions que s'estableixin per al desconfinament progressiu.

La situació és paradoxal ja que, mentre el sector i els mateixos creadors han estat agents essencials per ajudar la ciutadania a passar millor els dies de confinament a les seves cases, gràcies a les seves creacions i a través de la intensificació de les accions culturals a les xarxes socials, les conseqüències econòmiques derivades de la Covid-19 ja són devastadores per al sector i la previsió és que la recuperació quedi lluny.

Una associació d'autors, artistes, editors i productors de l'Estat ha xifrat el perjudici per tot l'any en més de 3.000 milions d'euros. A les Balears, tot i que la nostra Comunitat supera notablement la despesa mitjana en productes culturals del conjunt de l'Estat, el nombre d'empreses ha disminuït en els darrers anys. Segons els estudis aportats per les plataformes i associacions de les Balears, un percentatge molt elevat de les empreses culturals estan en risc de declarar suspensió de pagaments en un termini extremadament breu de temps. Això és per dos motius: per una banda, la fragilitat original d'un sector que ha tingut moltes dificultats per establir-se (sortir de la crisi del 2008 li ha costat fins al 2018), i per l'altra, la manca de preparació per abordar aquesta nova situació: amb hàbits socioculturals diferents derivats de les restriccions sanitàries i amb la perspectiva del lent desconfinament. Les indústries culturals i creatives no estan preparades per entrar plenament a viure en l'entorn digital, i en alguns casos no serà possible, però les circumstàncies obliguen i la digitalització serà sens dubte un dels camins que haurem de transitar.

## EIX 8. FOMENT DE LES INDÚSTRIES CULTURALS I CREATIVES

### PLA DE XOC PER A LES INDÚSTRIES CULTURALS

Es tracta d'instrumentar un pla de xoc per mitigar l'impacte negatiu que suporten les indústries culturals i creatives en el context de la crisi de la COVID19, que per una banda planteja la creació d'un fons extraordinari per a la sostenibilitat de les indústries culturals adreçat a persones jurídiques, que té com a finalitat subvenir als perjudicis que pateix el sector a causa de la suspensió o pèrdua d'activitat com a conseqüència dels efectes de la COVID19. Es considera de forma excepcional subvencionar despeses en relació amb les activitats culturals que finalment no s'han pogut dur a terme, o tenen una data molt incerta de realització. Per una altra banda, es proposa la creació d'un fons extraordinari per a la producció creativa adreçada als creadors de Balears, en condicions semblants a les aplicades a les empreses culturals, per compensar els perjudicis causats per la suspensió o pèrdua d'activitat com a conseqüència de la Covid-19, així com aplicar una injecció de liquiditat al sector, a través de la combinació d'actuacions d'ISBA-CREA S.G.R i la posada en marxa d'un fons per inversions a la producció audiovisual, per contribuir als projectes de produccions i coproduccions audiovisuals de caràcter professional, que posin en valor la diversitat cinematogràfica de les Illes Balears i/o fomentin el teixit industrial del sector audiovisual balear.

A mig termini es dissenya un fons per inversions en béns culturals COVID19 que asseguri l'adquisició de productes culturals a empreses i autors de les Balears, per a museus, biblioteques, fons escolars, hospitals, etcètera. Es tracta d'afavorir la creació de projectes per part d'empreses dedicades a la gestió cultural que estimulin l'activitat del diferents subsectors culturals i que incentivin la producció cultural des d'una nova perspectiva, tenint en compte la nova realitat esdevinguda.

## PLA DE REACTIVACIÓ DEL SECTOR CULTURAL

Mesures per ajudar el sector a adaptar-se a les noves circumstàncies i als nous hàbits de consum sociocultural, durant el procés de recuperació i fins a reprendre l'activitat en una "nova normalitat".

A mig termini es proposen mesures per mantenir la contractació pública i privada de projectes dins de la programació de fires, festivals i cicles de temporalitat curta, ja siguin presencials (si la situació ho permet) o en l'entorn digital, així com un fons de reactivació dels circuits de programació. L'objectiu és incentivar la contractació del sector públic i privat dins dels circuits de programació continuada i cicles de temporada, tant entre illes com dintre de la mateixa illa.

A llarg termini es proposa un pla de contractació pública, potenciant programes com "Viu la Cultura" (catàleg d'activitats oferides a les escoles), el Teatre Teràpia o els programes de projecció exterior, així com la creació d'un gran pol d'innovació audiovisual al Parc Bit. També la creació d'una infraestructura audiovisual i digital per facilitar els rodatges, la producció audiovisual i la de continguts digitals, destinada a acollir de manera estable les empreses locals i també disposarà d'espais per allotjar les de producció internacionals.

## ESTRATÈGIA DE DIGITALITZACIÓ I FOMENT DE LA TECNOLOGIA EN EL SECTOR CULTURAL

Es tracta de fomentar la modernització i la digitalització del sector cultural, per ajudar-lo a adaptar-se a les noves tecnologies i a les necessitats de l'entorn digital, de la mà del sector privat per tal d'optimitzar la presa de decisions sobre quines són les millors eines digitals, estratègies de mercat i inversió en recursos. Es proposa oferir un catàleg d'activitats culturals online (propostes pensades exclusivament per a ser visionades on line, o projectes ja produïts i plantejats inicialment per realitzar-se en espais físics però amb opció de ser modificats i replantejats per transformar-se en un producte digital). Una línia d'ajuts per fomentar l'oferta digital de les empreses i autònoms del sector cultural. Possibilitat d'incorporar Fons Europeus.

De la mateixa manera es fixa com a objectiu la digitalització dels equipaments culturals propis (curt i mig termini). Amb la implementació completa de la finestra única i l'administració electrònica, digitalització dels equipaments propis (museus, arxius, biblioteques) i adaptació de la seva oferta cultural a les noves necessitats (gestió online, consultes digitals, visites virtuals ...). Això es faria en coordinació amb la Fundació Bit.

Per una altra banda, es planteja la creació del Centre Cultural d'Investigació Tecnològica Interdisciplinària (CITI) (mig i llarg termini) per a l'estudi, el foment i la creació de nous formats i models d'activitat cultural en l'entorn digital i híbrid que actuï com un centre cultural de recerca creativa que tindrà com a eix central la tecnologia aplicada als entorns creatius, al desenvolupament de propostes multidisciplinàries i als nous formats de mercat digital. Aquesta és una acció per implementar a llarg termini i com a projecte adient per a optar a co-finançament amb fons europeus FEDER i en col·laboració amb altres institucions.

## PLA DE FOMENT DE LA CULTURA PER A NOUS PÚBLICS

Perfilar estratègies per a la creació de nous públics, en la era post-COVID, tenint en compte el potencial que té la cultura com a eina essencial per generar identitat i cohesió social. En concret es realitzaran estudis sobre el comportament dels nous consumidors culturals per identificar principals línies d'actuació, s'exploraran ampliar i aprofundir els projectes ja existents de la cultura a l'aula per a la gestió i creixement emocional i social dels infants, i la cultura com a eina de "recuperació" socio emocional, ja sigui orientada a grups específics o a la societat en general. S'aprofundirà en la promoció de la cultura per a un públic turístic.

## PLA DE COORDINACIÓ INTERINSTITUCIONAL I AMB EL SECTOR PRIVAT

Es proposa una estratègia de coordinació amb els Consells Insulars i Ajuntaments, així com amb IB3 i ens del sector públic instrumental, per combinar mesures i accions, temporitzades i calendaritzades, amb l'objectiu de donar millor resposta a les necessitats urgents i estratègiques del sector. Donat que Cultura és un àmbit en el que actuen diversos actors públics i nivells competencials, en les circumstàncies actuals de recursos escassos, aquesta coordinació és més necessària que mai.

Es fixarà un pla de treball amb el Ministerio de Educación y Deporte per a mesures específiques per al sector, ja siguin normatives o d'altres, com la Llei estatal de mecenatge o el desenvolupament de l'Estatut de l'Artista, modificar la llei de contractació actual per adaptar-la a la realitat del món cultural o la reducció de l'IVA cultural.

L'aprovació de la Llei d'Indústries Culturals de les Illes Balears és un fet clau. En aquest sentit, es facilitarà la participació del sector privat en les indústries culturals i creatives

## EIX 9. OCUPACIÓ DE QUALITAT, FORMACIÓ I DESENVOLUPAMENT EMPRESARIAL

La crisi econòmica provocada per la COVID-19 està suposant un increment sense precedents del nombre de persones desocupades, molt superior a les xifres de la Gran Recessió de 2008. Davant d'aquest fet, s'imposa activar tots els possibles mecanismes perquè els efectes d'aquest increment històric de les persones sense feina siguin els menors possibles.

Per això, cal treballar en un doble vessant. D'una banda, establir un pla d'actuació a molt curt termini, activant tots els ressorts del diàleg social i la legislació laboral, on salvar el teixit empresarial i l'ocupació han de ser prioritaris. A aquestes accions cal sumar-li les imprescindibles mesures de liquiditat de les empreses. A més, s'ha d'actuar donant resposta a molt curt termini a totes aquelles persones que perdran el seu lloc de feina o que veuran perillar la seva empresa, tant oferint mesures d'activació en l'ocupació com de possibilitats de formació.

Però a la vegada que es prioritza aquest efecte a molt curt termini, s'han de reenfocar les nostres actuacions a mitjà termini. D'una banda, cal enfortir les eines d'impuls empresarial, dotant de nous instruments financers de suport a l'activitat empresarial, així com fomentant l'emprenedoria, especialment en aquells camps de l'entorn de l'economia social.

Per altra banda, la diagnosi del diàleg social de l'anterior legislatura apuntà de manera consensuada que dos dels àmbits de debilitat del nostre model econòmic són la precarietat laboral i el capital humà. Ambdues qüestions llastren decisivament la competitivitat de la nostra economia i s'han d'enfocar en el marc de fulls de ruta ben estructurats si volem avançar en la igualtat d'oportunitats de tots els ciutadans. Per tot plegat, cal configurar un marc de relacions laborals on no hi hagi bretxes per raó de gènere. A més, cal enfortir el marc de les relacions laborals per disposar d'un marc institucional més fort i on s'avanci decididament en la seguretat i la salut laboral.

En un altre sentit, cal configurar un nou full de ruta davant l'increment a curt termini de l'atur. Per això s'ha de dissenyar un nou pla d'ocupació de qualitat, 2021-2023, adaptat a la nova situació i amb polítiques actives d'ocupació ben dotades que garanteixin la igualtat d'oportunitat de totes les persones, incloses les més vulnerables en el mercat de treball. Quant al capital humà de la nostra Comunitat, s'ha d'avançar en la reducció de l'abandonament escolar primerenc, el major entre totes les comunitats i allunyat de la mitjana europea i amb l'extensió de la formació professional baix un enfocament integral.

## EIX 9. OCUPACIÓ DE QUALITAT, FORMACIÓ I DESENVOLUPAMENT EMPRESARIAL

### ESTRATÈGIA DE PROTECCIÓ I ACTIVACIÓ IMMEDIATA

L'actuació a molt curt termini ha de perseguir mantenir, d'una banda, el teixit productiu i, de l'altra, l'ocupació i les rendes dels treballadors. Per això, cal potenciar tots els instruments possibles de concertació social en un moment de caiguda de l'activitat. A la vegada, s'han de posar tots els recursos possibles en un pla extraordinari de liquiditat per a empreses i autònoms. Pel que fa a les persones que hauran perdut la seva feina o no n'hagin pogut accedir, s'ha d'establir un pla d'emergència d'ocupació i formació per a treballadors i autònoms davant la crisi econòmica de la COVID-19.

**PLA D'IMPULS EMPRESARIAL I POLÍTICA FINANCERA**

El desenvolupament econòmic de qualsevol societat precisa de la creació i millora del seu teixit productiu. Per això, s'han d'impulsar mesures que facilitin la creació d'empreses, el seu creixement i, en el cas d'aquelles que ho necessitin, reorientacions. Per tot això, cal un programa d'orientació i estímul empresarial, ajudant a les empreses en les seves diferents etapes, tant des de l'inici i reenfocament a nous models de negoci, com ajudant-la a sortir a l'exterior i en la millora de tots els seus processos. En aquest àmbit, l'impuls de l'esperit emprenedor i l'autoocupació són cabdals.

A banda de l'anterior, l'aturada econòmica per lluitar contra la crisi sanitària ha posat de manifest la necessitat de desenvolupar nous instruments i polítiques financeres per poder reaccionar davant les necessitats financeres de les empreses i autònoms. Davant necessitats financeres múltiples del nostre teixit productiu, cal anar confegint una capacitat de resposta diversa i moderna. Per tot plegat, s'ha d'establir un pla d'impuls de noves eines financeres.

**PLA D'OCUPACIÓ DE QUALITAT 2021-2023**

L'increment de la xifra de persones en atur obliga a configurar un nou full de ruta de les polítiques actives d'ocupació. En efecte, la nova dimensió del mercat de treball obliga a redimensionar les capacitats del SOIB per fer front a nous reptes quantitatius, però també qualitatius. El perfil de les noves persones desocupades serà distint a l'habitual i la nova situació farà que les aproximacions i metodologies també. Les polítiques actives d'ocupació s'hauran de reorientar i reinventar, posant també el focus en l'emprenedoria i en les fórmules d'economia social.

Tot això, sense perdre de vista la feina de fons inajornable, com ara millorar les oportunitats d'ocupació dels col·lectius més vulnerables (col·lectius en risc d'exclusió social, desocupats de llarga durada, joves, dones, etc.), els quals no els podem deixar de banda.

Tot plegat, aquestes aproximacions, noves i més estructurals, s'hauran d'implementar en el territori, per al qual cal endegar plans territorials d'ocupació.

**POLÍTiques LABORALS PER A UN MERCAT DE TREBALL DE QUALITAT I IGUALTARI**

La crisi de la COVID-19 ha posat damunt la taula la importància que les relacions laborals siguin permanents. La precarietat laboral no sols es tradueix en menor protecció, salaris i condicions laborals per als treballadors que la pateixen, sinó també en una menor productivitat de cadascuna de les empreses i, per agregació, per al conjunt de l'economia balear. Per tot això, cal perseverar i confegir un pla per al treball de qualitat com a eina de millora de la competitivitat de les nostres empreses i de la igualtat de drets dels treballadors.

De la mateixa manera, no sols és important la creació d'ocupació de qualitat, sinó també tenir les garanties que no hi hagi bretxes laborals per raó de gènere. Per això, s'ha d'impulsar un pla per a la igualtat de gènere en les oportunitats del mercat de treball.

Finalment, un element de qualitat del treball és la seguretat i la salut laboral. Aquest és un element imprescindible. Atesos l'alt nivell de la sinistralitat laboral a les nostres illes, s'ha d'impulsar un pla de lluita contra la sinistralitat laboral.

**PLA INTEGRAL DE FORMACIÓ PROFESSIONAL 2021-2024**

L'impuls dels nous sectors emergents, així com l'enfortiment dels més tradicionals requereix capital humà adient. Per això, una eina essencial és la formació tècnica, raó per la qual cal impulsar un nou Pla Integral de Formació Professional.

Aquest Pla ha de tenir dos grans eixos d'actuació. D'una banda, és una evidència que un dels grans dèficits del mercat de treball és l'enorme valor de l'abandonament escolar primerenc. Per això, cal impulsar un treball d'orientació integral entre les conselleries d'educació i treball, on a més, els POAPs han de jugar un paper decisiu. En aquest mateix, resulta fonamental l'estratègia compartida d'oferta pública de formació ocupacional entre ambdues conselleries.

D'altra banda, l'altre repte essencial és el d'incrementar l'oferta integral de formació professional, especialment en els sectors emergents i de major potencial de creació de valor afegit, sempre que es pugui amb l'augment dels centres integrats de formació professional. En aquest àmbit, a més d'ampliar l'oferta en les famílies professionals estratègiques, s'ha d'estendre l'aplicació de la formació dual i la formació a distància.

## EIX TRANSVERSAL. MODERNITZACIÓ DE LES INSTITUCIONS I MILLORA DE LA SEVA GOVERNANÇA

Enfront de les noves situacions a les quals s'ha de donar resposta, en alguns casos amb caràcter d'urgència, les institucions han de construir un marc d'acció que, per una banda, garanteixi la seguretat jurídica i que, per una altra, esdevingui més àgil i, per tant, més eficient, la gestió de les noves necessitats de la ciutadania.

Es tracta, en síntesi, de plantejar noves formes d'organització dels recursos i de disposició d'aquests, en un escenari en què serà absolutament fonamental que les diferents institucions amb competències a un mateix territori vagin de la mà. L'objectiu és reduir al màxim el temps de dificultats i garantir una sortida justa de la crisi, que no generi desigualtats i que, al contrari, garanteixi noves oportunitats. Només serà possible des de la cooperació, des de l'elaboració d'una acció conjunta, coordinada.

Per altra banda, s'hauria d'aprofundir en noves dinàmiques de governança interinstitucional i entre nivells de les mateixes administracions, així com impulsar una acció exterior i europea que permeti desenvolupar relacions amb les regions de la conca mediterrània així com fer un seguiment detallat i actiu del procés legislatiu europeu.

## EIX TRANSVERSAL. MODERNITZACIÓ DE LES INSTITUCIONS I MILLORA DE LA SEVA GOVERNANÇA

### PLA DE DE MODERNITZACIÓ DE L'ADMINISTRACIÓ I AGILITZACIÓ ADMINISTRATIVA

L'agilització de procediments, així com l'acceleració de la modernització de la mateixa administració, es fa més necessària que mai per impulsar l'activitat econòmica i la simplificació administrativa, així com per facilitar l'activitat empresarial a les Illes Balears i contrarestar els efectes de la desacceleració econòmica produïda per les mesures de confinament establertes durant l'estat d'alarma.

Mitjançant la reducció dels tràmits administratius i l'agilització de l'activitat administrativa, s'escomet la modificació d'aquelles normes que dificulten l'accés o l'exercici d'una activitat productiva a emprenedors i empreses i simplificant tràmits, per tal de promoure el desenvolupament econòmic i la creació d'ocupació de qualitat.

### APROVACIÓ D'UNA NOVA LLEI DE CONSELLS INSULARS

El sentit de plantejar una nova llei de Consells Insulars és reforçar el seu caràcter d'institucions de la Comunitat Autònoma enfront del de corporacions o administracions locals, acostant l'administració insular al model institucional - burocràtic, què és el mateix tant de l'Administració estatal com de l'Administració autonòmica, sense oblidar ni rebutjar la normativa local.

L'objectiu ha de ser, necessàriament, regular l'organització i el funcionament dels Consells com a òrgans de govern insulars i com a institucions autonòmiques, aprofitant al màxim l'espai de regulació que confereixen la Constitució i l'Estatut d'autonomia, tot respectant la legislació bàsica estatal i tenint en compte la jurisprudència del Tribunal Constitucional. Es tracta de definir clarament l'organització dels consells insulars i redissenyar una administració insular departamentalitzada i jeràrquica en què s'identifiquin òrgans de govern i òrgans d'administració, i en què s'enforteixi la posició institucional de la Presidència i del Consell Executiu en sintonia amb el seu reconeixement estatutari.

Per això és fonamental redefinir el marc jurídic per a l'atribució de competències als consells insulars, per aconseguir, que la seva acció sigui més eficient, amb accions com, per exemple, regular per primera vegada el seu sector públic instrumental (organismes autònoms, entitats públiques empresarials, societats públiques, fundacions i consorcis).

**PLA ESTRATÈGIC D'ACCIÓ EXTERIOR I DE LA UNIÓ EUROPEA**

Per una realitat insular i mediterrània com la de les Illes Balears, l'Acció Exterior i amb la Unió Europea, resulta cabdal per a la defensa dels seus interessos, tant en el sí de la Unió com amb relació amb altres territoris de la conca mediterrània. En aquesta línia, caldria desplegar una nova estructuració de l'Acció Exterior del Govern amb l'objectiu d'aconseguir una unitat d'acció que respongui a les necessitats en aquest àmbit.

Atès que els assumptes europeus i en acció exterior són transversals a tot el Govern, es fa necessari cohesionar tota l'acció exterior i assolir la major eficiència en el seguiment actiu del procés legislatiu europeu i de les principals iniciatives internacionals que es duen a terme a la conca i afecten les realitats locals i regionals, així com coordinar les accions amb l'Estat en aquest àmbit per tal d'assegurar que es defensen els interessos de les Illes Balears en els principals fòrums europeus i internacionals.

# CONCLUSIONS

## Un acord sòlid de futur

El Govern de les Illes Balears planteja un esquema de reactivació social i econòmica, edificat sobre un conjunt d'objectius, que requereixen la creativitat, el coneixement, la tecnologia i els recursos de tota la societat. Un pla elaborat des de la transversalitat i la cooperació, ja que és evident que les intervencions d'una àrea afectaran necessàriament l'acció de la resta. D'aquí que sigui tan important l'articulació sòlida d'acords i consensos a partir del diàleg entre les institucions, els partits polítics i els agents econòmics i socials.

Es tracta d'acarar la nova situació, amb totes les seves dificultats i amb tots els seus reptes, tenint clar que la principal finalitat de les institucions ha de ser garantir les oportunitats a la ciutadania en aquesta sobrevinguda. I fer-ho, a més, assegurant la sostenibilitat mediambiental, econòmica i social.

Desafiaments complexos com aquest no es poden tractar de manera eficient de forma aïllada. Parlem no només de cada una de les àrees de les diferents institucions, sinó de la necessitat de cooperació entre institucions que tenen competències a un mateix territori, per explorar la possibilitat de construir un programa únic de desenvolupament, multidisciplinari i interinstitucional, que abasti i integri la riquesa i la diversitat ideològica, sumant-hi activament totes les sensibilitats de l'arc parlamentari a partir d'un diàleg intens entre partits polítics. I, per descomptat, que garanteixi la incorporació en el seu disseny i desplegament als agents econòmics i socials i al tercer sector.

En definitiva, es tracta de definir les polítiques i els mitjans amb les que es duran a terme. De crear un projecte social, econòmic, educatiu, laboral i ambiental participat i compartit per la majoria.

Partim del que inicialment semblen grans consensos. La necessitat de focalitzar les polítiques i la inversió en atendre les dificultats socials en el moment inicial de la crisi, assegurant la cobertura de les necessitats bàsiques de tota la ciutadania, en reduir les desigualtats, en impulsar la inversió, reconversió de part dels sectors productius, en facilitar noves vies de producció, promoció i distribució, en invertir en l'economia del coneixement i en innovació tecnològica, en continuar amb l'evolució del nostre model turístic cap a l'excel·lència i la sostenibilitat, en garantir una educació de qualitat, en reforçar la xarxa d'atenció sanitària i en promoure un consum responsable i de proximitat.

El present document fixa eixos i els desglossa en grans plans, estratègies i pactes, en el que suposa una nova estructura política operativa que, en lloc de prioritzar que l'acció es generi des d'àrees o departaments concrets, procura que la base sigui la transversalitat de les polítiques. És un document de base que vol ser viu, dinàmic i participat. A punt per encabir tots els reptes que la nostra societat necessita per sortir de l'atzucac i mirar al futur amb esperança i determinació.

